

Onomàstica hostalera de Benidorm: els edificis

PASQUAL ALMIÑANA OROZCO

0. Introducció

Aquesta comunicació forma part de l'estudi *Onomàstica hostalera de Benidorm* que vaig presentar al XXIV Col·loqui de la Societat d'Onomàstica, celebrat a Eivissa l'any 1998, en la qual s'analitzava l'onomàstica dels hotels i que ara es continua amb l'estudi dels noms dels edificis.

El resultat de l'estudi anterior era que les llengües d'on provenen els noms dels hotels són majoritàriament romàniques i la resta pertany a l'entorn geogràfic i procedència del turisme; així com un grup de noms polivalents segons la pronunciació. Com a conclusió es considerava que la distribució de llengües no feia més que demostrar la diglòssia existent al País Valencià. Del resultat dels camps semàntics es comprovava que l'Onomàstica era majoritària respecte al nom comú. I pel que feia a l'estructura sintagmàtica dominaven els noms nous produïts per composició amb tot un seguit de recursos diferenciadors.

1. Objectius

Els objectius de la investigació i anàlisi del treball que ara presente sobre l'*Onomàstica hostalera de Benidorm: els edificis* estan estructurats seguint el model iniciat en el treball anterior i són:

- 1r. La llengua d'on provenen, camp semàntic al qual pertanyen i tipus d'estructura sintagmàtica. Els resultats de les classificacions apareixen als ANNEXOS I, II i III.
- 2n. Anàlisi i valoració de les variacions de cada un dels grups estudiats.

2. El corpus

L'*Onomàstica hostalera de Benidorm* inclou els hotels, els edificis, els apartaments, els

restaurants, els bars i els càmpings perquè aquesta oferta de serveis configura l'estructura industrial turística.

Els edificis són una conseqüència del turisme i és per això que els hem de considerar directament relacionats amb l'hostaleria, una quantitat important dels quals són considerats lloc d'hospedatge temporal.

El *corpus* estudiat és el llistat confeccionat pel *Servei Municipal de Turisme de l'Ajuntament de Benidorm* de l'any 1994.

3. Anàlisi

3.1 La llengua

Per a la classificació de la llengua d'on provenen es té en compte l'etimologia, l'ortografia i la fonètica. Ara bé, hi ha un grup de noms polivalents que, tot i que, poden pertànyer al *corpus* d'una llengua, l'ortografia i la pronunciació diferents fan possible considerar-los de més d'una, per la qual cosa els anomenarem *noms grafopolivalents* i *noms fonopolivalents*.

Classificació quantitativa (annex I)

PROCEDÈNCIA	NOMBRE	%
Castellà	310	47'8
Polivalents	190	29'3
Valencià	92	14'1
Basc	16	2'4
Anglès	12	
Llatí	9	
Italià	6	
Alemany	4	
Francès	4	
Esperanto	2	
Àrab	1	
Aranés	1	
Grec	1	

Tot tenint en compte la situació de diglòssia de la societat valenciana, el resultat no fa més que reflectir-la. Així tenim que gairebé el 50% dels noms són en castellà mentre que els valencians representen el 14%. Però si aquesta dada és suficient per justificar-ne la situació, amb els noms polivalents, la nostra llengua, tot i participar-hi, encara es demostra més la situació minoritària i minoritzada.

Però no solament la situació diglòssica es reflexa en la quantificació sinó també en l'ortografia d'una bona part dels noranta-dos noms valencians. La justificació fóra que els autors dels noms no han tingut accés a la llengua normativa ja que no disposaven dels materials pertinents com la gramàtica i el diccionari durant una època que la nostra llengua no havia entrat a l'escola. Però aquesta justificació, si bé parcialment, pot tindre raó de ser, no la té des del punt de vista que n'hi ha d'altres que tot i trobar-se en les mateixes circumstàncies la correcció ortogràfica és adient. L'explicació més adequada fóra que tot i ser el nom d'un

edifici i per tant dins de l'àmbit públic, com que és escrit en valencià no cal preocupar-se de si està ben escrit. En definitiva, és la conseqüència de ser una llengua minoritària i minoritzada a la nostra ciutat.

Els noms bascs apunten més cap a la presència d'inversió de capital que a una presència destacada del turisme en el període anterior a 1994, data d'aquest *corpus*.

Els de procedència anglesa i bona part dels noms polivalents són atribuïbles a l'origen majoritari del turisme de les Illes Britàniques i, per tant, a la influència econòmica que en representa.

La resta de llengües són anecdòtiques quantitativament però cal destacar la presència del llatí, àrab, aranés, grec i l'esperanto com un fenomen esporàdic i sense continuïtat per no dir exòtic.

L'anàlisi global de la procedència de les llengües dels noms dels edificis és majoritàriament romànica i la resta pertany a l'entorn geogràfic i procedència del turisme tal i com passava en els hotels.

	HOTELS		EDIFICIS	
Valencià	21	14'8%	92	14'10%
Castellà	51	36'1%	310	47'80%
Polivalents	53	37'5%	190	29'30%
Altres	16	11'3%	55	8'80%

Si comparem els resultats dels noms dels hotels amb els dels edificis, arribem a la conclusió que percentualment els noms en castellà augmenten clarament en detriment dels polivalents mentre que els valencians es mantenen igual i la resta de llengües també disminueixen lleugerament.

En definitiva, els resultats no desdiiuen la relació jeràrquica que havíem detectat en els noms dels hotels.

3.2 Camp semàntic

Classificació quantitativa (ANNEX II)

Onomàstica (458)	Antroponímia (231)	Noms propis de persona	Masculins	31
			Femenins	50
		Cognoms		44
		Malnoms		5
		Varis		105
	Toponímia (227)	País Valencià		118
		Estat espanyol		46
		Europa		16
		Àfrica		1
		Amèrica		17
Altres			29	
Noms comuns (186)				

L'agrupament dels noms dels edificis pel significat responen a un total de 458 (71'1%) dedicats a l'onomàstica i 186 (28'8%) a noms comuns.

El predomini aclaparador del nom propi enfront del nom comú fa que ens fixem, primerament, en el grup dels antropònims per tal d'observar com existeix una voluntat de perpetuar el nom propi –en les diferents variants- i la propietat a través del nom de l'edifici. Però aquesta anàlisi solament és vàlida dins del cercle de coneguts del propietari mentre que per a la resta de persones no és més que un nom a on poder dirigir-se. I solament en el cas que s'hi reflexione es pot relacionar el nom de l'edifici amb el nom propi concret. Podem dir que els noms propis es lexicalitzen des del mateix moment que titulen un edifici. Però és la voluntat de perpetuar-se públicament el que fa possible el predomini del nom propi.

De la mateixa manera, trobem que en el grup dels topònims apareixen en primer lloc els més pròxims com són les vies o llocs on s'hi ubiquen –limitats a un o varis amb diferenciador– per distanciar-se geogràficament en la mesura que s'esgoten els topònims tot i utilitzar el recurs de la diferenciació com es pot veure en l'ANNEX III, dedicat a l'estructura sintagmàtica. Paral·lelament, el conjunt tancat de topònims pròxims fa que apareguen els topònims relacionats amb els orígens dels propietaris o de l'empresa constructora.

Els noms comuns responen a una variada gamma però són els elements de la natura en el més ampli sentit que hi predominen.

Si aquests resultats els comparem amb els dels noms dels hotels tenim que l'Onomàstica representa el 62'4%, mentre que en els edificis és el 71'1%. L'augment podríem atribuir-lo al major nombre de propietaris i d'empreses dedicades a la construcció dels edificis i, per tant, amb més possibilitats de generar noms propis.

Tant en un cas com en l'altre, l'Onomàstica és el referent majoritari dels noms dels edificis de Benidorm.

3. 3 Estructura sintagmàtica

Per analitzar l'estructura sintagmàtica es té en compte si forma part del lèxic patrimonial o bé és de nova creació.

Quins són els mecanismes mitjançant els quals s'imposen els noms als edificis? De fet, la pregunta està parcialment contestada en l'apartat dedicat a la classificació dels camps semàntics. Amb el camp semàntic hem constatat els referents que els éssers humans disposem per fer pública la identificació personal o col·lectiva. Ara, del que es tracta és de comprovar els mecanismes que generen els noms. Aquests mecanismes solament són productius en els noms quan s'hi afegeix un diferenciador, el qual modifica el nom patrimonial i en crea un de nou.

El procediment mitjançant el qual es creen noms nous dels edificis és a través del mecanisme de la composició i l'acronímia. Ara bé, la composició solament s'ha d'entendre com a recurs per unir dues o més paraules que facen possible la diferenciació d'un altre nom d'un edifici, la qual cosa fa que les regles gramaticals no es tenen en compte

necessàriament.

El total de combinacions és de 37 per tal de generar noms nous, els quals giren al voltant de la diferenciació d'un nom existent. El nucli inicial, és a dir el nom existent, de la composició a partir del qual s'hi afegeix un altre element pot ser un nom, un acrònim, un nom per apòcope, un adjectiu, una preposició, un verb i un adverbi. Els acrònims formen un grup de noms de nova creació, malgrat que alguns vinguen dels noms de les empreses constructores però en qualsevol cas no formen part del lèxic patrimonial. Aquestes combinacions produeixen un nom propi de l'edifici i fan la mateixa funció distintiva que el nom propi entre les persones.

Si comparem amb els noms dels hotels els recursos que s'utilitzen per crear noms nous trobem que és la composició però reduïda a 5 combinacions i l'acronímia. L'explicació rau en el nombre d'hotels que són 58 amb nom de nova creació mentre que el nombre dels edificis és de 313 i per tant amb més possibilitats combinatòries.

4. Síntesi

Per resumir tot el que més amunt s'ha explicat, cal dir que des del punt de vista de la llengua d'on provenen els noms dels edificis, el resultat no fa més que reflectir la situació diglòssica de la nostra societat.

Des del punt de vista del camp semàntic, l'onomàstica és el referent majoritari dels noms dels edificis.

I des del punt de vista de l'estructura semàntica, el procediment mitjançant el qual es creen noms nous dels edificis de Benidorm és a través dels mecanismes de la composició i l'acronímia.

Resultats, en definitiva, que confirmen el que inicialment havíem esbrinat en l'estudi sobre l'onomàstica dels hotels de Benidorm.

Annex I: La llengua

Alemany: Edelweiss, Karola, Waldorff, Baden-Baden.

Anglés: Edison, Nancy, Moby Dick, Halley, Glasor, Astoria A-B¹, New Life, Ocean, Palm Beach, Central Park, Residencial Miami, Eden Park.

Àrab: Luxor.

Aranés: Nere.

Basc: Elkano I-II², Etxezuri I-III, Ikerne, Toky-Ona, Chacolines, Archanda, Orio, Amboto, Gorbea, Guernica, Urgull, Miraconcha, Kay-Alde, Ulia, Aralar, Igüeldo.

Castellà: Acacias, Acapulco, Las Adelfas, Agua Mundo, Aguazul, Alameda Centro,

---

¹ Els diferenciadors alfabètics que apareixen amb un guió, signifiquen que són dos o més edificis diferents, segons la quantitat de lletres que hi haja entre la primera i l'última. Així: A-B, són dos edificis però A-F en són 6.

² Els diferenciadors numèrics que apareixen amb un guió, fan la mateixa funció que els diferenciadors alfabètics i tenen el mateix significat quantitatiu.

Alborán, Alcalá, Alfredo Corral, Las Algas, Alhambra, Alicante, Almadraba, Almaza, Almendros, Almudena, Altamira, Alteanos, Amaya, El Ancla, Andalucía, Anfiteatro, Los Ángeles, Las Antillas, Aragón, Aranjuez, Los Arcos, Las Arenas, Argüelles, Asturias, Asunción, Atalaya, Atlántico, Áurea, Azahar, Azor, Bahía, Ballesteros, Banesto, La Barca Rota, El Barco, Beatriz, Bermudas, Bolero, Bonanza A-B, Bruselas, Buen Pastor, Buen Retiro, Buenos Aires, Los Caballos, Los Cactus, Cádiz, Calatrava, Calderón, Campoamor, Residencial Camposol, Canarias, Canción del Mar, Las Carabelas, Carlos V, El Carmen, Casa de las Flores, Casa del Sol, Casa Horno, Casa Vista Hermosa, Casablanca, Castellana, Castilla la Vieja, El Castillo, Cazorla, Cénit, Centauro, El Centro, Cervantes, Chaflán Blanco, Chamberí, Chapí, Charral, Chocico I/II, Cibeles, El Cid, La Cigüeña, El Circo, Ciudad Antena, Ciudad Jardín, Club Médico, Cometa, Comillas, Complejo Zaragoza, Condestable, Constitución, Consulado, Copacabana, Corbalán, Córdoba, Cuatro Caminos, La Cumbre, Las Damas, Don Benito, Don César, Don Gregorio, Don Jaime, Don Lorenzo, Don Miguel, Don Pelayo, Doña Agustina, Doñana, Dos Américas, Dos Calas, Ducado, Dulcinea, Elizondo, Emperatriz, Ensenada, Entrecaldas, Entrenaranjos, Eolo, Escorial, Esmeralda, España, España Playa, La Estacha, Estocolmo, La Estrella, Esturión, Faro, Los Fernandos, Fiesta del Sol, Filipinas, Flamingo Arena, Flamingo Playa, Flecha, Residencial Las Flores, Fundación de la Vivienda, Fuster San Francisco, El Galeón, Garay, Las Gaviotas, Gema, Gemelos, Los Geranios, Gijón, Goya, Granada, Granados, El Greco, Gremaray, Habana, Halcón, Hidalgo, Hipocampo, Horizonte, Hórreo, Imalsa, Imperio, Inlesa, Isidro, Jazmín, Los Jazmines, Jorge Juan, El Junco, Karina, Las Lanzas, Lara, Legazpi, Lepanto, Levante Club, Limones, Las Lomas, Luxemburgo, Luz, Mabel, Macarena, Madrid, Madrimar, Málaga, Mar Azul, Marabú, Maravilla, Mariciel, El Marino, Marpinos, Marte, Mediterráneo, Las Melias, Mercado, Mirador, Miramar Playa, Miramar Torre Alta, Miramar Torre Baja, Montesol, Las Naranjas, Naranjos, Los Naranjos, Narcea, Navalsol, Navasa, Neptuno, Nervión, Nevada, Niza, Norte, Las Nubes, Nuevo Astoria, El Oasis, La Oca, Odeman, Las Olas, Los Olivos, Oregón, El Palacete, Las Palmas, Las Palmeras, Paraíso, Parque de Elche, Parque, El Pato, Pentágono, El Pino, Los Pinos, La Pinta, Placonsa, La Plata, Playmon Bacana, Playmon Fiesta, Playmon Plaza, Plaza, Principado, Principado Arena, Principado Centro, Principado Europa, Principado Loix, Principado Manila, Principado Marina, Principado Mediterráneo, Principado Playa, Los Príncipes, Profesur, Provima, Puerta de Toledo, Puerta del Sol, Puerto, Los Ranchos, Los Refugios, Los Remos, El Retiro, Ricardo, Rincón Español, El Rincón, Rinconada Real, Rioja, Los Robles, Las Rocas, Roldán, El Romeral, El Rosal, Rosaleda, Los Rosales, Rubio, Ruth, Salto del Mar, San Cristóbal, San Diego, San Isidro, San José, San Juan Bautista, San Miguel, San Pedro, San Roque, San Sebastián, San Valentín, Santa Margarita, Santa María, Santo Domingo, Servihotel, Sevilla, Sierra Dorada, Sierra Helada, Siroco, Sorozábal, Los Tamarindos, Las Tejas del Puente, Las Tejas Plaza, Las Terrazas, Toalsamar, Torre Poniente, Torrijos, Triomar, Triomar Ibiza, Tritón, Tropicana, Tulipanes, Veinte Viviendas, Velázquez, Los Veleros, Veracruz, Los Vikingos, Viña del Mar, Virgen de la Paloma, Virgen del Carmen, Viviendas Acacias, Viviendas Castellana, Viviendas Playmon, Viviendas Salamanca, Viviendas Velázquez, Yago, Yola, Las Yucas, Zafiro, Zamora, Zarzuela, Zurbarán.

Esperanto: Esperanto, Torre Domo.

Francés: Augee I-IV, Marianne, Orly, Versailles.

Grec: Alpha.

Italia: Españolito, Famagosta, Marconi, Michelangelo, Portofino, Vacanza.

Llatí: Acuarium, Auditorium, Hispania, Ilice A-H, Magister, Mare Nostrum, Pax, Rex, Alonis.

Polivalents (grafopolivalents i fonopolivalents) (292): Nereida, Abril, Aigüera Park, Alba I-III, Albaida Parque, Albatros, Altavista, Amsterdam, Ana Mari, Ana Maria, Aries, Artru I-II, Asanza A-B, Asanza I-III, Atlàntida, Bella Vista, Beni Beach, Benidorm Beach, Benidorm Center, Benidorm Sol, Benidorm Tower, Benijúpiter, Benipark, Beni-Plaza, Brasil, Brasília, Cala Nyas³ I-II, Capitol, Carolina, Cartago, Carthago, Castelmar, Century Amaya, Clan, Clipper, Coblanca, Contesa, Corral Garden, Dalila, Danysol, Diana, Diema I, Don Paco, Don Pepe, Don Quico, Don Salva, Dona I-II, Dorit, Ducal, Edimar, El Panorama, El Sol, Elena Isabel, Emalco, Eman, Europa Center, Europa Garden, Europa Lux, Europa Sur, Eva Mar, Eva, Finlàndia, Flamingo Benidorm, Flamingo Park, Florida, Fuster Fontana, Fuster Júpiter, Fuster Safari, Gaseva, Geminis, Girasol, Gloria, Gran Via, Groenlandia, Holanda, Iberia, Imperial, Islandia, La Barca, La Goleta, La Mar, La Marina Calpe, La Marina Centro, La Marina Estación, La Marina Isleta, La Marina Renault, La Marina San Pedro, La Marina Tauro, La Sirena, La Torre, La Travesia, Les Dunes Suites, Lidersol, Lisboa, Loixana, Londres, Lux Center, Lux-Mar, Mabesa, Maite, Maga, Maja, Marc, Maria Bayona, Maria Cristina Beach, Maria Cristina, Maria Paula, Maria Victoria, Mariola, Mariscal I-VII, Marvic A-B, Mayra, Maysan, Miramar, Montreal, Monver I-V, Nuevo Benidorm, Oasis, Ópera, Ortuño, Óscar, Pagoda, París, Parque Loix, Pasaje Maravall, Patricia Elena, Payma, Picasso, Pintor Solana, Pintor Sorolla, Piscis, Playadorm, Playmon Park, Playmon Virginia, Primavera Park, Primavera, Proiberia, Provima Mallorca, Raga A-B, Ramsa, Residencial Benidorm, Residencial Costa Blanca, Ribera, Rocablanca, Rosa, Rosa-Mari, Roymar, Rubén, Santa Rita, Seimar, Silvia, Sol, Sonia, Suecia, Tormaraya, Torpa, Torre Beni Beach, Torre Benidorm, Torre Callao, Torre Coblanca, Torre Colón, Torre Cándor, Torre Don Vicente, Torre Ensenada, Torre Estoril, Torre Galeno, Torre Gerona, Torre Italia, Torre Levante, Torre Primavera, Torre Principado, Torre Roybel, Torre Saranova, Torre Sol, Torre Tenerife, Torre Valencia, Torremar, Tor-Serena, Trébol, Trinisol, Tropicana Suites, Tropic-Mar, Tugar, Vera, Vertical, Victòria, Viena, Vistamar, Zeus.

Valencià: Aigüera Plaça, Aitana, Alacant, Algar, Altea, Altet, Anna, Barcelona, La Basa Seca, Belenguer, Beniardà, Benicala, Benidorm, Berenguer, Bon Pas, Bonavista, Cabana, Cabanes, Cachirulo, La Caixa, Calvari, Carrasco, Casanova, La Caseta, Castell d'Or, Castell del Mar, Chorroll, Dalí, Deveico, Dos Colors, Dunes Comodoro, Ensarrià, Ferris, Foyetes, Front al Mar, El Furó, Fuster, Fuster Aitana, La Garita, La Gavina, Giner, El Hostal, Infant, Jaumie I, L'Hort, L'Hort de Colon, Loix-Mar, Mar Blau, Mar y Vent, La Marina Aitana, La Marina Albir, La Marina Altea, La Marina Anna, La Marina Benidorm, La Marina Canals, La Marina Chirles, La Marina Europa, La Marina Finestrat, La Marina Loix, La Marina Polop, La Marina Sant Jaume, La Marina Sedaví, La Marina Tolls, La Marina, El Molí, Montdúver, El Murtal, Pal, La Palma, La Parra, Payà, La Peña, Pérez y Sola, Puig Campana, Puig, Ronda, Roquet, Ruzafa, Saladar, Salt de l'Aigua, Sant Vicent, Sarg Vell, Sarvacho, Senabre, La Señoría, Soler, Tanit, Els Tolls, Tomàs Ortuño, Turia, Vaello, Valencia.

³ Promociones Nyas = Promociones (N)aves (y As)faltos.

Annex II: camp semàntic

ONOMÀSTICA

Antroponímia

Noms propis de persona: masculins

- Prenoms: Edelweiss, Isidro, Los Fernandos, Marc, Óscar, Rubén.
- Amb tractament: Don César, Don Gregorio, Don Jaime, Don Lorenzo, Don Miguel, Torre Don Vicente.
- Personatges: Carlos V, Don Pelayo, Torre Galeno, Jaume I, Jorge Juan, Michelangelo.
- Hipocorístics: Roquet, Yago.
- Hipocorístics amb tractament: Don Paco, Don Pepe, Don Quico, Don Salva.
- Hipocorístics amb diferenciador: Danysol.
- Hagònims: San Cristóbal, San Diego, San Isidro, San Sebastián, San Valentín, Sant Vicent.

Noms propis de persona: femenins

- Prenoms: Karola, Amaya, Ana Maria, Anna, Aurea, Beatriz, Carolina, Dalila, Diana, Elena Isabel, Eva Mar, Eva, Gema, Gloria, Ikerne, Karina, Macarena, Maria Bayona, Maria Cristina, Maria Paula, Maria Victoria, Marianne, Nevada, Patricia Helena, Rosa, Ruth, Silvia, Sonia, Victoria.
- Amb tractament: Doña Agustina.
- Amb diferenciador: Alba I-III, Century Amaya, María Cristina Beach.
- Hipocorístics: Ana Mari, Dorit, Mabel, Maite, Mariola, Nancy, Rosa-Mari, Yola.
- Hipocorístics amb diferenciador: Tormaraya, Torre Roybel, Torserena, Trinisol.
- Hagònims: Santa Margarita, Santa María, Santa Rita, Virgen de La Paloma, Virgen del Carmen.

Cognoms

- Comuns:** Augee I-IV, Ballesteros, Belenguer, Calatrava, Calderón, Campoamor, Casanova, Cazorla, Corbalán, Elkano I-II, Elizondo, Ferris, Fuster, Garay, Giner, Hidalgo, Lara, Ortuño, Payà, Pérez y Sola, Puig, Ronda, Rubio, Senabre, Soler, Sorozabal, Torrijos, Vaello, Waldorff, Vera, Complejo Zaragoza,.
- Personatges: Cervantes, Chapí, Torre Colón, Dalí, Edison, Goya, Granados, Marconi, Picasso, Pintor Solana, Ribera, Velázquez, Zurbarán.

Malnoms

- Locals: Chorroll, El Furó.
- Personatges: El Cid, El Greco, Españolito.

Varis

- Astrologia: Halley, Marte, Sol, El Sol. Torre Sol.
- Bíblics: Edén Park, Paraíso.
- Empresa: Alfredo Corral, Almaza, Banesto, La Caixa, Charral, Coblanca, Contesa, Deveico, El Chocico, Emalco, Eman, Gaseva, Gremaray, Imalsa, Inlesa, Mabesa, Maga, Maja, Marvic, Mayra, Maysan, Navasa, Odeman, Payma, Placonsa, Profejur, Provima, Ramsa, Roymar, Torre Saranova, Servihotel, Torpa, Triomar.
- Empresa amb diferenciador: Artru I-II, Asanza A-B, Asanza I-III, Chocico II, Diema I,